

Маєтки	К-сть маєтків в губернії	В них осіб чоловічої статі	Середня кількість маєтків у повіті	В них осіб чоловічої статі	Середня кількість душ в маєтках	Повіти, в яких найбільша кількість таких маєтків	Повіти, в яких найменша кількість таких маєтків
Дрібнопомісні (до 21 душ ч.с.)	До 5049	31738	336	2116	Трохи більше 6	Золотоношенський (426), Полтавський (416), Лохвицький (381)	Константиноградський (181)
Дрібнопомісні (від 21 до 100 душ ч.с.)	1533	69605	102	4640	45	Лохвицький, Прилуцький, Константиноградський (більше 120)	Гадяцький (58)
Середньопомісні (від 100 до 500 душ ч.с.)	529	124466	42	8231	198	Пирятинський (65)	Зіньковський (21)
Великопомісні (більше 500 душ ч.с.)	80	100501	5	6700	1268		
Великопомісні (більше 1000 душ ч.с.)	31					Прилуцький (6), Хорольський (4), Гадяцький (4), Константиноградський (3), Золотоноський (3), Пирятинський (3), Полтавський (2), Миргородський (2), Роменський (2)	Кременчуцький (1), Преяславський (1), Зіньковський, Кобеляцький, Лохвицький, Лубенський - (ні одного)
Великопомісні (більше 2000 душ ч. і ж.с.)	20	Більше 47500					
Всього:		286749 (чол.), 310629 (жін.), разом 597378		45505 (чол. і жін.)		Прилуцький (69690), Пирятинський (66 тис.), Константиноградський (64 тис.), Зодотоносський (57 тис.), Хорольський (55 тис.), Полтавський (48 тис.)	Кобеляцький (32 тис.), Лубенський (27 тис.), Зіньковський (21 тис.)

Iakimenko L.I. The Nobility of the Left-bank Ukraine by the Ivan Pavlovskiy vision. In the article have been researched the I. Pavlovskiy's views on the Left-bank Ukraine Nobility in the XIX century, also the scientist's contribution in studying of the Poltava province history.

Key words: I. Pavlovskiy, Left-bank Ukraine, Nobility, nobility assembly, Poltava province

С. Г. Пошивайло

**НАЗВИ ГЛИН ОПІШНОГО:
ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД**

У статті представлені джерела, в яких зафіксовано назви глини Опішного. Внаслідок аналізу з'ясовано, що саме ця семантична група гончарської лексики Полтавщини не зазнала ніяких змін, її лексеми стало зберігатися вже більше 120 років.

Ключові слова: гончарська глина, Опішне, термінологія

Актуальність роботи зумовлена необхідністю узагальнення різногалузевих знань, задля виявлення та введення в науковий обіг максимально повної інформації про назви глини найпотужнішого гончарного осередку Полтавщини. Мета цього дослідження – простежити еволюцію назв глини Опішного, найбільшого та найвідомішого гончарного осередку Полтавщини, з часів перших згадок – до початку ХХІ ст., аналізуючи дослідження попередників та власне авторські.

Здавна опішнянську глину, придатну до гончарства називали «святою землею» і забруднитися нею не вважалося неприємною чи нечистою справою, а радше, навпаки [1, 17]. У 1901 р. священик В. Курдиновський висловив версію, що Опішне у XV–XVI ст. називалося Глиницею [2]. На жаль, ця версія так і залишилася не підтвердженою. Інформацію про різноманітність глини Опішного знаходимо у монографіях та публікаціях про цей гончарний осередок.

Уперше в друкованих джерелах опис глини, які залягають на території Полтавщини, з урахуванням їхніх назв, подано у звіті А. Гузова («Отчет Полтавскому Губернскому Земству», 1888) [3]. Геолог описав глини за населеними пунктами, відповідно зафіксувавши й їхні назви. Збереження фонетичних та акцентуаційних особливостей термінів не було першочерговим завданням автора, але чітко можемо з'ясувати місцеві назви глини Опішного: «горшечна глина», «глей», «червона глина», «в'язка глина», «побіл».

В. Василенком в описі Опішного [4] також зафіксовано назви місцевих глини: *глей* – «красная гончарная глина»; *побіл та червінька* [4, 36]. Хоча у словнику [5] він подав значно більше назв, у тому числі такі, як *горщикова глина, глей червоний, побіл, побілувата глина, піскуватка, чорнуха, пецуга, мастка, тяжка, валка, гнучка, глузювата, жорства* [5, 36].

